

ČESKÝ JAZYK VII.A, VII.C

Úkoly zadané na období od 16.3. do 20.3.2020

Všechny zadané úkoly vypracujte písemně do školního/slohového/literárního sešitu.

Mluvnice

SKLADBA

VII.A

Věty dvojčlenné, věty jednočlenné, větné ekvivalenty

➤ zápis do školního sešitu

Věty dvojčlenné, věty jednočlenné, větné ekvivalenty

1. Věty dvojčlenné VD

- obsahují jak podmět, tak přísudek, např. Tatínek sekal včera na zahradě trávu.
- větami dvojčlennými jsou i věty s nevyjádřeným podmětem, např. Sekal trávu. (on)

2. Věty jednočlenné VJ (bezpodmětné věty)

- obsahují pouze přísudkovou část
- vyjadřují nejčastěji:
 - a) tělesné stavy, např. Bolí mě v krku.
 - b) duševní stavy, např. Stýská se mi.
 - c) přírodní jevy, např. Prší.

3. Větné ekvivalenty VE

- neobsahují ani podmět, ani přísudek
- jejich základem může být:
 - a) podstatné jméno, např. Jano!
 - b) přídavné jméno, např. Nádherné!
 - c) infinitiv slovesa, např. Nevstupovat!
 - d) příslovce, např. Tady.
 - e) částice, např. Ano.
 - f) citoslovce, např. Au.

Jednotlivé typy vět můžeme mezi sebou i převádět, např. Bolí mě v zádech. (VJ) x Bolí mě záda. (VD) ➡ Když chceme mezi sebou věty převádět, pracujeme s podmětem – bud'

ho do věty přidáváme, nebo naopak ubíráme. Podobně pracujeme i při převádění větných ekvivalentů, např. **Nerušit!** (VE) x **Nerušte!** (**vy**) (VD)

➤ **Cvičení:**

- ❖ str.64, cv.3
- ❖ str.65, cv.6, 7

VII.A, VII.C

- ❖ str.66, cv.10
- ❖ str.68, cv.8
- ❖ **Představte si dané situace a pokuste se ke každé z nich vymyslet jeden příklad na větu dvojčlennou, větu jednočlennou a větný ekvivalent.**
 - a) škola – učitel napomíná žáka
 - b) ordinace – rozhovor lékaře a pacienta
 - c) obchod – rozhovor prodavačky a zákazníka

Základní větné členy

1. Podmět

➤ **zápis do školního sešitu**

Podmět

- základní větný člen, spolu s přísudkem tvoří základní skladební dvojici
- s přísudkem se shoduje v rodě a čísle
- vyjadřuje původce děje
- ptáme se na něj 1.pádovou otázkou kdo/co? a určitým slovesem
- je mluvnicky nezávislý na jiném větném členu
- druhy podmětů:
 - a) **vyjádřený** – je ve větě přímo uveden, např. **Rytíř usedl na koně.**
 - b) **nevyjádřený** – není ve větě uveden přímo, můžeme ho doplnit z předcházející věty nebo situace, např. **Pak zamířil k lesu. (rytíř, popř. on)**
 - c) **všeobecný** – nejde přesně určit, kdo vykonává děj vyjádřený slovesem (recepty, návody, rčení, přirovnání apod.), např. **Říkali to v televizi., Do těsta vmícháme dva žloutky., S poctivostí nejdál dojdeš.**

- a) **holý** – nerozvíjí ho žádný další výraz, např. Rytíř usedl na koně.
- b) **rozvitý** – je rozvitý dalším výrazem, např. Statečný rytíř nasedl na koně. (jaký rytíř? statečný)
- c) **několikanásobný** – je tvořen více slovy, např. Rytíř i panoš nasedli na koně.

Podmět může být vyjádřen jakýmkoli slovním druhem, nejčastěji však podstatným jménem a zájmenem.

1 Pes zuřivě štěkal.

2

3 Já jsem to neudělal.

4

5

6

7

8

9

10

Pokuste se doplnit krátké věty s podmínkami vyjádřenými i zbylými slovními druhy.

Podmět (včetně členů na něm závislých) tvoří ve větě **část podmětovou**.

➤ **Cvičení:**

❖ str.67, cv.1, 2, 5, 6

❖ **Do vět doplňte vhodné podmínky vyjádřené danými slovními druhy.**

1. (zájmeno) nic neviděl ani neslyšel.
2. Zkušený (podstatné jméno) řídil obří letoun.
3. Východ slunce sledovalo jen (číslovka) nadšenců.
4. (sloveso) odbornou publikaci je obtížné.
5. U řeky se rozléhalo žabí (citoslovce).
6. Tvoje (částice) nás překvapilo.

❖ **Doplňte do vět vhodné podmínky a číslicí označte jejich slovní druh. Pak se zamyslete nad významem těchto ustálených slovních spojení.**

1. o koze, druhý o voze.
2. Je šité horkou jehlou.
3. chvilku tahá pilku.

4. hory přenáší.
5. Chybami se učí.
6. hladovému nevěří.
7. Když dělají totéž, není to totéž.
8. Kdo jinému jámu kopá, do ní padá.
9. Bez práce nejsou
10. Jak si ustele, tak si lehne.

SLOH

Líčení

- zopakujte si základní informace o líčení (viz zápis z minulé hodiny)
- **cvičení**
 - ❖ str.119, cv.7 a, b, c, d; str.119, cv.8
 - ❖ **Přečtěte si ukázkou z knihy Devatero pohádek. Víte, kdo je jejím autorem?**

Už není voda němá. Voda cinká, ševelí a šeptá, zurčí a bublá, šplouchá, šumí, hučí, ropotá, úpí a kvílí, burácí, řve, ječí a hřímá, sténá a vzdychá a směje se, hraje jako na stříbrnou harfu, klokotá jako balalajka, zpívá jako varhany, duje jako lesní roh a hovoří jako člověk v radosti nebo žalu. Od té doby mluví voda všemi jazyky na světě a povídá věci, kterým už ani nikdo nerozumí, jak jsou divné a krásné.

Všimněte si, jakými slovy autor popisuje zvuk tekoucí vody v řece. Zkuste podobně popsat zvuk:

 - ✓ lesa (holky)
 - ✓ větru (kluci)
 - ❖ **Pokuste se najít doma ukázkou líčení v umělecké literatuře. Knihu pak přineste do školy a seznamte s ukázkou své spolužáky. Pokuste se v ukázce najít alespoň některé z jazykových prostředků typických pro líčení.**

LITERATURA

- **zápis do literárního sešitu** - najděte si na internetu nebo v odborné literární publikaci definici **mýtů a bájí** a запиšte si ji do literárního sešitu
- v čítance si přečtěte dvě ukázky – **O dívce, která měla hodně ráda svého milého** (str.84-86) a **Jak vzniklo jezero Titicaca** (str.94-95); pokuste se zamyslet nad otázkami uvedenými pod oběma texty; poté jednu z ukázek ilustrujte do literárního sešitu (nezapomeňte uvést název ukázky)

Jako užitečný uvádím tento odkaz:

<https://nadalku.msmt.cz/cs> (stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy s odkazy na různé zdroje k procvičování učiva z různých předmětů)

Já na základě vlastních zkušeností mohu doporučit např. tyto odkazy:

<https://www.skolasnadhledem.cz/>

<https://www.umimecesky.cz/>

<https://www.pravopisne.cz/>

<http://cestina.diktaty.cz/>

<https://www.inkluzivniskola.cz/> (hlavně sekce Materiály a tipy do výuky)

Řadu zajímavých odkazů nejen na stránky určené čtenářům naleznete na stránkách Městské knihovny ve Valašském Meziříčí - <https://www.mekvalmez.cz/uzitecne-odkazy-ke-studiu-povinne-cetbe-a-dalsi/>.

Pokud Vy sami znáte nějaké užitečné odkazy, napište mi je, uveřejním je v dalším zadávání úkolů, ať je můžou využít i Vaši spolužáci.

Kontrola zadaných úkolů proběhne po návratu do školy.

V případě jakýchkoli nejasností se na mě obraťte na níže uvedeném emailu.

Mgr. Andrea Trochtová
(trochtova@zsvyhlidka.cz)

Zdroj obrázku:

<http://www.revis-tachov.cz/novinka-cestina-pro-cizince-pro-zaky-zakladnich-skol.html>